

Tuincultuur en Geschiedenis

“ Brugge die Scone “ : voor miljoenen toeristen is Brugge een magische stad met een bijzondere verleidingskracht . De middeleeuwse structuur, omwallingen, historische monumenten, de nadrukkelijk aanwezige reien in een sereen bewaarde oude kern omgeeft de stad met een ‘aura’, een mystieke schoonheid. Dat Brugge ook een bijzonder rijke tuincultuurgeschiedenis en hofbouwkundig verleden heeft, is menig toerist én bruggeling wellicht niet zo bekend.

Deze expositie heeft dan ook tot doel de rol van Brugge binnen de geschiedenis van de Vlaamse tuincultuur in de kijker te plaatsen en zo een tipje van de sluier van het “groene verleden ” van Brugge tot uiting te brengen.

Oorsprong en ontstaan van ‘ de tuin ‘

Onze eerste voorouders waren bladeters, hoog in de bomen vergenoegden ze zich er mee bladeren te eten en af en toe ook wat vruchten of noten tot zich te nemen. Door klimatologische omstandigheden kwamen onze voorouders vanuit de bomen en in de savanne schakelden ze over op een menu van zaden, wortels, wortelknollen en ook reeds sporadisch vlees dat ze roofdieren of aaseters konden ontfutselen: de omnivoor was geboren.

Reeds snel ontdekte de primitieve mens dat hij de natuur een stukje kon bijsturen, door selectie van zaden slagen ze er in meer productieve gewassen te telen en een bescherming van deze eerste kweek met een omheining drong zich op. De eerste tuin is geboren, zo wel in het **Oud-Iraans** waar het woord ‘**pairidae’za**’ (paradijs) niets meer of minder betekent dan ommuurde of beschermde ruimte als in het **Germaans** waar het woord “ **tun**” verwijst naar een omheining gemaakt met gevlochten wilgentwijgen. **De tuin werd een door de mens afgebakende en herkenbare ruimte waarbinnen hij gewassen verbouwde .** Reeds in deze vroege tijden tekende zich een zekere taakverdeling af : de mannen gaan op jacht en zorgen voor de vleesvoorziening, de vrouwen bekommeren zich om de tuin met zijn groenten en graangewassen. Ongewijfeld niet onbelangrijk als we zien dat ook vandaag de dag binnen het gezin vaak de dames over “ de echte groene vingers “ beschikken.

Biskupin - Polen - reconstructie prehistorisch dorp.

Garden of Eden - 1570-73 Jacopa Bassano : Galleira Doria-Pamphili, Rome : arcadisch tafereel.

Tuinen van Eden

Waar de eerste tuinen enkel utilitair waren en in de voedselvoorziening voorzagen, volgde bij een stijgende beschavingsgraad in het Midden-Oosten reeds snel een tweede dimensie. Hoe ingewikkelder de maatschappij en hoe verder de mens van zijn natuurlijk biotoop verwijderd werd, hoe groter het ontwaken van een terug-naar-de natuurgevoel. In de eerste verfijnde beschavingen met een zeker ontwikkelingsniveau manifesteert zich de eerste tuinkunst. De mens gaat binnen zijn ommuurde ruimte op zoek om via bepaalde geuren en kleuren, schoonheid en harmonie te reproduceren die hem aan het verloren paradijs of de zorgeloze harmonie met de natuur doen denken. **Tuin wordt vormgevend verlangen : een eindeloos streven van de mens naar geluk en harmonie met de natuur.** In zijn eigen omheinde gebied zoekt de mens genotvolle , innerlijke rust en schoonheid : de tuinkunst of tuinarchitectuur is geboren.

Doorheen de geschiedenis zullen we dan ook vaak met deze visie op de tuin geconfronteerd worden : de hof van Eden uit de Bijbel, de “ Elyseïsche velden” bij de oude Grieken, Arcadië bij Vergilius en in de Renaissance, Utopia ...